

ERNESTO ANDRÉS LIVACIC GAZZANO
(1929.-2007.)

Ernesto Andrés Livačić Gazzano, književnik, pedagog, teoretičar književnosti, profesor kastiljanskoga jezika na Universidad Católica de Chile, kreator suvremenih obrazovnih programa pri UNESCO-u primjenjivanih po svijetu, voditelj Katedre za jezik i dekan Filozofskog fakulteta Santijaškog sveučilišta, ravnatelj Instituta za književnost, predsjednik Upravnog odbora na Universidad Metropolitana de Ciencia dela Educación, član Vrhovnog vijeća Universidad de las Américas... Bio je redoviti član Čileanske akademije za jezik, na kojoj je obnašao dužnost tajnika (1983.-1999.), i dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od 1997.

To je skica za znanstveni portret Ernesta Livačića.

Njegov otac Nikola Livačić rodio se 1883. u Milni na Braču, a umro u Punta Arenasu 1981., u dobi od 98 godina. Imao je sedmero djece. Tako se Čile napućivao Hrvatima. Došao je u taj grad na samom kraju svijeta početkom 20. st., kad se Punta Arenas smatrao kažnjeničkim gradom. Došao je s mnogim Bračanima kasno, kad su već bolji predjeli bili zauzeti, a bolje mogućnosti zapošljavanja neostvarive. Njima su pripala najlošija zemljišta. Radili su po hacijendama, stočarili po Ognjenoj zemlji (Tierra del fuego), na južnim, klimatski okrutnim pampasima, ribarili na morima Magallanesa. Uspjeli su na tim surovim pustinjama kopna i mora sačuvati koliko je bilo moguće u svojoj naravi blagost Mediterana iz kojega su došli, domaću intimu i običaje napuštenih zavičaja.

U takvim se prilikama Punta Arenasa rodio i svoje je djetinjstvo proveo Ernesto Livačić. U kući se sve manje govorilo bračkom čakavštinom, već rastrojenom, a standardni hrvatski jezik jedva da su poznavali. Zarana mu je španjolski jezik postao sredstvom komunikacije, jezik njegovih literarnih i znanstvenih knjiga. Spoj narodnosne baštine njegovih predaka i španjolski svijet u koji je ulazio otvarali su mu put prema drugim kulturama.

Svi doseljenici koji su prije i tada naseljavali Južnu Ameriku dolazili su iz svojih nacionalnih država. Svi osim Hrvata. Njih nitko nije učio lučiti privremenu državu iz koje su iseljavali od domovine kojoj su pripadali srcem, i nikad iseljeni iz nje. Zvali su ih *austriacos*, *yugoslavos*, smatrali ih autonomašima. Prva Jugoslavija nije im potpomagala, ni (kao Hrvatima)

Ernesto Andrés Livacic Gazzano

dopuštala nacionalna i zavičajna okupljanja, dopunske škole na vlastitom jeziku, kulturne ustanove... Druga, komunistička Jugoslavija odbacivala ih je k tome i zbog njihove izrazito katoličke orijentacije i, u vezi s njom, desnijih političkih nazora. Diplomacija, koja uglavnom nije bila njihova, često im je potiskivala hrvatski nacionalni osjećaj.

Unatoč svemu, iz tih hrvatskih useljenika Livačićeve generacije bilo je u Čileu 140 sveučilišnih profesora hrvatskoga podrijetla, 17 istaknutih akademika, od kojih je nekolicina bila birana u poznatije, hispanofonske akademije. Bilo je mnogo uglednih pisaca, slikara i kipara, novinara, športaša olimpijskih pobjednika. U prošlim režimima nije nam bilo dano išta znati o tim istaknutim ljudima hrvatskih korijena, na koje su Čileanci osobito ponosni.

Lik Ernesta Livačića nalazi se u prvoj vrsti hrvatskih kulturnih djelatnika Čilea i Hrvatske. Livačićevih pedesetak knjiga i preko 600 bibliografskih jedinica sačinjavaju djelo koje izaziva ushit i poštovanje.

Ernesto Livačić govorio je kako svijet očeve domovine, osjećaj njegova ostavljenog zavičaja nosi duboko u sebi. Oni su prepoznatljivi i u njegovim literarnim djelima. Uz mnoge knjige, poput *Literatura chilena* (1955.) i *Literatura española* (I-III), posebno ističem knjigu *Escritores chilenos de origen Croata* (Čileanski pisci hrvatskoga podrijetla), u kojoj progovara ljubav prema zemlji predaka. Obradio je u njoj 130 čileanskih pisaca hrvatskoga podrijetla. Livačić je bio u srodstvu s velikim hrvatskom pjesnikom Tinom Ujevićem, čija je majka bila također iz roda Livačića, iz Milne na otoku Braču.

E. Livačić je godine 1993. dobio nagradu Premio Nacional de Ciencias de la Educación, a 1994. postao je počasnim članom Čileanske udruge za povijest obrazovanja. Godine 1999. dobio je čast doktora *honoris causa* Sveučilišta Magallanesa u Punta Arenasu, gdje se Livačić bio rodio prije 78 godina.

Uza sva postignuća, uza svu slavu, Ernesto Livačić imao je skromnu i plemenitu dušu, blagu narav, samozatajan značaj i duboku iskrenu privrženost zemlji svojih obiteljskih korijena. Ta zemlja koju je nosio u srcu, i srcem nikad iseljen iz nje, ne smije ga zaboraviti.

Petar Šimunović